

Kulturpolitisk plan för Eskilstuna kommunkoncern 2016-2021

Eskilstuna växer tillsammans!

Planens syfte

Kulturpolitisk plan för Eskilstuna ska tydliggöra ansvar, prioriterade områden och önskad utveckling för kulturpolitiken under de kommande åren.

Planen beskriver inriktningen för det kulturpolitiska arbetet och är ett styrande dokument för hela kommunkoncernen.

Planen ska vara vägledande i samverkan med aktörer från civilsamhället, näringslivet och akademien.

1. Eskilstunas utmaningar

I Eskilstuna bor i dag över 100 000 flickor och pojkar, kvinnor och män. En dryg femtedel av befolkningen är barn och unga under 18 år och ungefär lika stor andel är utrikes födda. Här talas många olika språk, de största förutom svenska är finska, arabiska och somaliska. Eskilstuna har också en växande äldre befolkning.

Det finns stora utmaningar i att få fler i arbete och egen försörjning och höja utbildningsnivån. Skillnader i inkomst och utbildningsnivå mellan olika geografiska delar och bostadsområden behöver jämnas ut.

Kommunens verksamheter behöver fånga upp invånarnas behov och möta ett föränderligt och kulturellt heterogent samhälle. Kommunens resurser och infrastruktur ska användas för att skapa största möjliga värde för invånarna.

Utbildningsnivå och inkomst är viktiga faktorer för människors hälsa, levnadsvanor, kulturvanor, tillgång till digital teknik, valdeltagande och delaktighet i det demokratiska samhället. Föräldrarnas bakgrund och livssituation har betydelse för barn och ungas förutsättningar att tillgodogöra sig skolgången och ha en berikande fritid.

Under de senaste decennierna har polariseringen, det vill säga skillnaderna mellan olika grupper i samhället ökat. Det gäller både skillnader i inkomst, åsikter och hälsa. Det ger även människor olika förutsättningar för kulturvanor och påverkar vad invånare har tillgång till, tar del av, är intresserade av eller har råd med.

2. Definitioner

Med begreppet *Eskilstuna* menas det geografiska området Eskilstuna kommun, det vill säga Eskilstuna, Torshälla och landsbygden. I texten används Eskilstuna.

Ordet *kultur* används i många olika betydelser. I sin snäva eller *estetiska* betydelse är kultur liktydigt med konsterna och avser skapande verksamheter som litteratur, teater, film, foto, musik och bibliotek med mera. Den vida eller *antropologiska* betydelsen av kultur är gemensamma normer, traditioner och mänskliga aktiviteter. Planen utgår från den *estetiska* betydelsen av kultur.

Med *offentliga miljöer* avses en plats, byggnad, lokal dit allmänheten har fritt tillträde och kan komma som neutrala besökare. Begreppet offentliga miljöer används som ett samlingsnamn för både inom- och utomhusmiljöer där människor rör sig i vardagen.

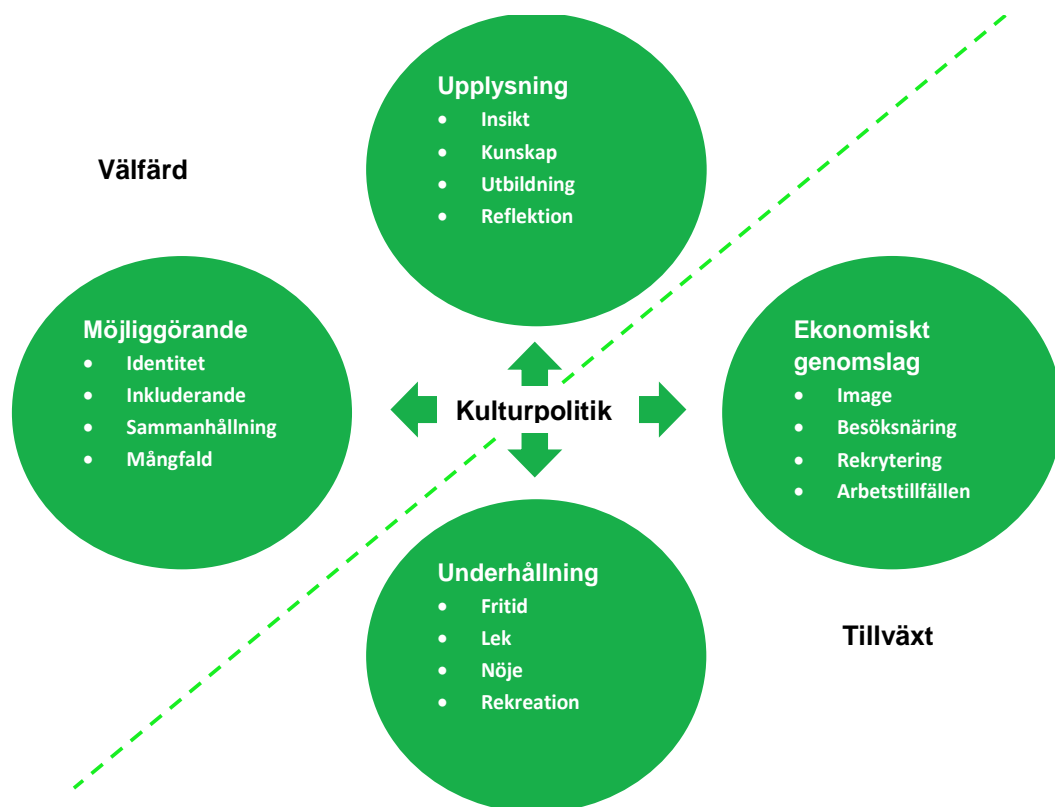
Ett aktivt kulturliv där människor möts, skapar och upplever tillsammans är en grund för en demokratisk utveckling. Det är viktigt att värna om både den konstnärliga friheten och kulturens egenvärde. Det är allas tillgång till kultur som är viktig och inte i vilken form kulturen tar sig uttryck. Samhällets aktörer måste stå upp för kulturen och dess utövare även när människor blir provocerade över dess budskap och aldrig acceptera när kulturutövare utsätts för hot och våld. Eskilstuna kommun har gjort ett tydligt ställningstagande för yttrandefriheten genom sitt medlemskap i ICORN och är sedan 2016 fristad för en förföljd författare.¹

Kulturpolitik handlar om fördelningen av medel och om den roll offentliga aktörer har för att formulera mål, prioritera uppgifter, stötta produktion och se till att konsterna och kulturverksamheten når de grupper de är tänkta att nå. Kulturpolitiken ska ge ramarna för kulturen men inte blanda sig i innehållet.

Kultur spelar en viktig och självklar roll inom flera olika delar av den verksamhet som bedrivs av Eskilstuna kommun, civilsamhället och näringslivet.

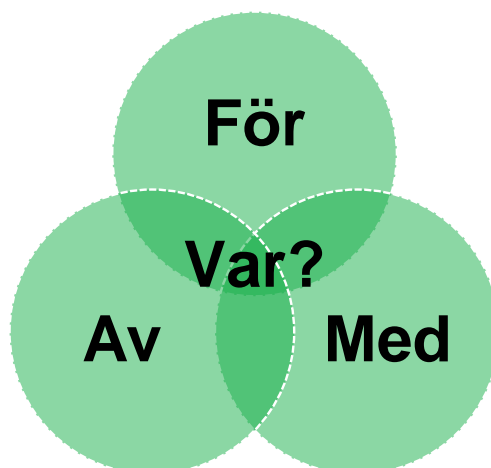
---

¹ International Cities of Refuge Network

Modellen beskriver kulturen och kulturpolitikens roll inom olika samhällsområden och kan även användas som verktyg för att analysera den egna verksamhetens koppling till kulturpolitiken.²

Kultur kan skapas på olika sätt:

För: Kulturen skapas och presenteras av professionella för en publik.

Av: Kulturutbudet är skapat av invånare och andra, helt på egen hand, gemensamt eller med stöd av kommunen.

² Ur Myndigheten för kulturanalys *Att utveckla indikatorer för utvärdering av kulturpolitik*. 2012

Med: Kulturutbud skapat av professionella i samarbete eller dialog med invånare eller publik.

Perspektiven påverkas också av **var** kulturen finns och utövas geografiskt.

3. Ansvar och uppföljning

Den kulturpolitiska inriktningen gäller för hela koncernen. Förvaltningar och bolag ska arbeta utifrån planens inriktning och delmål med utgångspunkt i den egna verksamhetens ansvarsområden och uppdrag.

Aktiviteter i den kulturpolitiska planen ska föras in som åtaganden i respektive nämnds och bolags årliga verksamhetsplaner och följas upp i verksamhetsberättelser. Varje nämnd och bolag ansvarar även för att säkerställa att de egna aktiviteterna är möjliga att följa upp. Det är viktigt när planen ska utvärderas inför nästa planperiod. Varje nämnd och bolag bör kunna svara på frågor om:

- Hur nämnden eller bolaget arbetat med aktiviteten.
- Vilka erfarenheter som finns från arbetet.
- Vilka eventuella effekter arbetet med aktiviteten har lett till.

Genom aktiviteter som går att följa upp kan verksamhetens riktning och utveckling följas över tid. Kommunens resurser ska användas för rätt saker och i rätt omfattning. För att arbeta målinriktat ansvarar varje nämnd och bolag själva för att ta fram relevanta nyckeltal som stödjer uppföljningen.

Den nämnd eller det bolag som står först i kolumnen och är markerad med fet stil är ansvarig för att samordna aktiviteten tillsammans med övriga nämnder och bolag inom kommunkoncernen

En samlad uppföljning och utvärdering av handlingsplanen ska ske inför nästa revidering. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för utvärdering och revidering av planen i sin helhet.

4. Kulturpolitisk inriktning 2016-2021

Kultur är en grundsten i ett väl fungerande samhälle och bidrar till att vidga våra vyer och skapa förståelse för andras perspektiv. Ett aktivt kulturliv där människor kan mötas är centralt för utvecklingen av ett demokratiskt samhälle och är en viktig del i Eskilstunas varumärke.

De övergripande målen för perioden är:

- Det ska finnas möjligheter för alla till eget skapande, att uttrycka sig i olika former och att ta del av professionellt skapad kultur.
- Eskilstuna kommuns invånare ska ha samma möjlighet att ta del av kultur på egen hand eller tillsammans med andra, oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion eller annan trosuppfattning, ålder, kön, könsöverskridande identitet

eller uttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar.

- Barn och unga är en prioriterad målgrupp för kulturpolitiken. Alla flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män ska ha rätt att både ta del av och utforska konstnärliga uttryck och kultur i alla dess former.
- All kulturverksamhet för flickor och pojkar ska vara förenlig med FN:s konvention om barns rättigheter.

Det är flickor och pojkar, kvinnor och män i Eskilstuna som är i fokus för kulturpolitiken. Kunskap om deras livsvillkor ligger till grund för fördelningen av resurser. Ett rikt och spännande kulturliv gör Eskilstuna till en attraktiv plats att bo på, verka i och besöka.

Den kulturpolitiska inriktningen ska bidra till att uppnå kommunens vision och strategiska mål och planens åtgärder ska möta dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

5. Kulturpolitikens målområden

Denna plan är indelad i fem målområden. Inom varje målområde finns ett **övergripande mål** som beskriver hur utvecklingen ska se ut.

Till varje övergripande mål finns ett antal **delmål** knutna som i sin tur ska leda till att det övergripande målet nås. Slutligen beskrivs de **aktiviteter** som ska leda kommunens arbete mot målen.

Planen anger även en tidsperiod för varje aktivitet och vilken eller vilka nämnder eller bolag som ansvarar.

Målområde 1. Eskilstuna en plats för kultur

Kultur är gemenskap och betydelsefull för stadens och landsbygdens identitet. Arkitektur, formgivning och design är en del av vår kultur och vårt samhälle. Vår omgivning påverkar vårt sätt att leva och ska uppfylla höga krav på kvalitet ur funktionell, ekologisk och estetisk synvinkel. Det offentliga rummets gator, torg, parker och offentliga lokaler ska vara tillgängliga för alla och utformas med inlevelse och omsorg.

Det ska vara lätt för flickor och pojkar, kvinnor och män att ta sig till kommunens scener, museer, bibliotek och andra offentliga miljöer. Det är viktigt att stadsplanera för tillgänglighet med trygga gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik till kommunens scener, bibliotek, museer och mötesplatser.

Ett brett och rikt kulturutbud stärker invånares känsla av livskvalitet och bidrar till en ökad folkhälsa. Detta gäller oavsett om utbudet är offentligt, kommersiellt eller ideellt. Spännande miljöer för olika kulturuttryck med bra evenemang erbjuder upplevelser

som lockar till sig besökare från andra städer och länder. Kulturen stärker Eskilstunas attraktivitet för invånare och besökare.

Eskilstuna ska vara en plats där nya kulturformer uppstår och där olika former möts och utvecklas. Den offentliga konsten ska vara modig och skapa reaktioner. Kulturen ska möta människor i vardagen, väntat och oväntat. Eskilstuna ska utmana med kultur!

Delmål

- Den offentliga konsten ska vara modig, tankeväckande och möta människor i vardagen.
- Invånare ska ges utrymme att sätta avtryck i det offentliga rummet genom eget skapande.
- Gator, parker, vatten och torg ska användas i större utsträckning för kulturella uttryck.
- Kommunens alla platser för barn och unga ska främja flickors och pojkars kreativitet och deras vilja att själva utöva och ta del av kultur.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
1.1 Kulturplanering är ett sätt att få med kulturella perspektiv i utvecklingen av staden och landsbygden och ska praktiseras i stadsdelsutveckling och stadsläkning.	2021	KS/SBN KFN, TSN
1.2 En långsiktig och enhetlig finansieringsmodell för investering i och underhåll av offentlig utsmyckning ska arbetas fram.	2021	KS , KFN, SBN, TSN
1.3 Konststråk som främjar bildning och rörelse ska tas fram.	2021	KFN , SBN, TSN, DEAB
1.4 Marknadsföringen av Eskilstunas kulturutbud ska utvecklas.	2021	KS, KFN, TSN, VON, DEAB
1.5 Vid nybyggnation av bostäder och verksamhetslokaler ska Eskilstuna Kommunfastigheter AB avsätta minst en procent av byggkostnaden till konstnärlig utsmyckning.	2020	KFAST

Målområde 2. Inkluderande kultur

Eskilstuna behöver ett mångfaldigt utbud för en mångfald av människor. Kulturen ökar förståelsen mellan enskilda människor och mellan grupper.

Kulturlivet ska vara inbjudande och tillgängligt. Det ska finnas förutsättningar för alla oavsett funktionsförmåga att vara delaktiga hela livet. Ett levande kulturliv där människor upplever engagemang och gemenskap har en positiv påverkan på tillit, jämlikhet och trygghet i samhället. Ett aktivt, kulturellt liv i ett socialt sammanhang ger positiva hälsoeffekter för människor i alla åldrar.

Alla barn och unga ska erbjudas miljöer med tillgång till det professionella kulturlivet, liksom möjlighet att skapa tillsammans med kompetenta vuxna som inspiration och stöd. Kultur har samma värde oavsett om den skapas av vuxna *för* barn och unga, gemensamt av vuxna tillsammans *med* barn och unga, eller *av* barn och unga. Alla varianter behövs för att stärka barn och ungdomar i deras utveckling.

Delmål

- Den offentligt finansierade kulturen ska kännetecknas av en hög grad av medskapande, både av barn och vuxna.
- Kvinnor och män, flickor och pojkar ska kunna ta del av kommunens lokaler och kulturverksamheter på likvärdiga villkor.
- Eskilstunas mångfald ska speglas i kulturutbudet.
- Kulturen ska nå nya målgrupper genom verksamhet som är angelägen för många.
- Kultur för unga ska alltid kännetecknas av delaktighet så att effekten blir för, med och av barn och unga.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
2.1 Samordna programverksamheten på kommunkoncernens mötesplatser, bibliotek, i omsorgsverksamheten och andra offentliga miljöer.	2018	VON/KFN/ TSN, KFAST
2.2 Arbeta aktivt för mångfald inom kulturen i representation och i utbud.	2021	KFN, TSN, DEAB
2.3 Utveckla samverkan mellan kulturverksamheterna och skolan.	2021	BUN, KFN, TSN
2.4 För att stötta barn i socioekonomiskt utsatta miljöer till en meningsfull fritid via föreningsidrott eller kultur ska kultur- och fritidsförvaltningen och föreningslivet inleda ett samarbete med förvaltningar som ansvarar för socialtjänst.	2021	KFN, AVN, SN, TSN
2.5 Eskilstunas status som finskt förvaltningsområde ska speglas i kulturutbudet.	2021	KFN, TSN

Målområde 3. Kultur för lärande

Sambanden mellan kultur, bildning, demokrati och ett livslångt lärande är tydliga. Alla ska erbjudas möjlighet att ständigt förnya sina kunskaper och utveckla sin kreativitet. För flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män är skolan en viktig arena för kulturella upplevelser. Musikskolan har en särskild roll i att utveckla flickors och pojkars kreativitet och skapa en berikande fritid genom kultur.

Tillgång till bra folk- och skolbibliotek spelar en avgörande roll för att främja läsning, bildning och intresset för litteratur. Det är viktigt att alla tidigt får möjlighet att möta språket och litteraturen för att lägga grunden till läslust och goda läsvanor.

Studieförbunden i Eskilstuna är en viktig del av kulturlivet, både som folkbildare och som arrangörer av olika kulturevenemang. Eskilstuna kommun stödjer studieförbundens verksamhet för att öka bildningsnivån i Eskilstuna.

Eskilstunas historia och samtid består av kvinnor och män, flickor och pojkar från olika miljöer som levt och lever här. Arkiv och samlingar ska spegla alla Eskilstunabors historia och samtid. Historien ska lyftas fram för omvärlden och aktivt användas för bildning och livslångt lärande.

Delmål

- Elever i den kommunala skolan ska ha tillgång till kulturaktiviteter inom skoldagens ram.
- Offentliga miljöer ska utformas så att de stimulerar lusten att lära.
- Kommunens program, pedagogik och utställningar ska bidra till att skapa debatt och samtal om aktuella frågor.
- Folkbibliotekens, Musikskolans och museernas verksamhet ska inkludera alla och bidra till bildning, upplevelser och dialog.
- Fler flickor och pojkar, kvinnor och män ska vara delaktiga i den gemensamma berättelsen om Eskilstuna.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
3.1 Utveckla samverkansformer mellan kommunens kulturverksamheter och studieförbunden.	2018	KFN
3.2 Skapa fler lärande lekfulla utomhusmiljöer för flickor och pojkar, kvinnor och män.	2021	SBN
3.3 Fortsätta utveckla skolbiblioteken i samverkan med folkbiblioteket.	2021	KFN/BUN/ TSN
3.4 Arbeta med att förmedla Eskilstunas historia till flickor och pojkar på nya platser i samverkan med kulturverksamheter.	2021	KFN/BUN, TSN
3.5 Lyfta fram, levandegöra och utveckla Eskilstunas unika kulturhistoriska miljöer.	2021	KFN, SBN DEAB, TSN
3.6 Använda riktad arkivpedagogik för att nya grupper ska hitta Eskilstunas arkiv och samlingar.	2021	KFN
3.7 Skapa förutsättningar för Musikskolan att nå ut med verksamheten till fler flickor och pojkar oavsett bakgrund och socioekonomiska förutsättningar.	Pågående	KFN
3.8 En policy för offentlig konst, utsmyckning och samlingar ska tas fram.	2019	KFN, TSN

Målområde 4. Ett stödsystem som utvecklar

Kulturlivet är beroende av entusiaster, professionella, amatörer och arrangörer som lägger ner kraft och energi på att sprida och väcka intresse för kulturens uttryck. Det stöd som Eskilstuna kommunkoncern ger till kultur- och föreningslivet är ett erkännande av dess samhällsnytta. Det samlade stödet ska främja jämställdhet, integration och stödja en hållbar utveckling.

Resurserna ska fördelas likvärdigt mellan flickor och pojkar, kvinnor och män. Stödet ska ge alla möjlighet att ta del av kultur i Eskilstuna kommun, ha hög transparens och upplevas som rättvist. Det ska vara möjligt att stödja nya idéer och våga prova nya sätt att tänka. Stödsystemet ska uppmuntra det fria kulturutövandet.

Föreningsbidrag fördelas av kultur- och fritidsnämnden och Torshälla stads nämnd. Samverkansöverenskommelser får tecknas av samtliga nämnder. Affärsmässig sponsring sker från Eskilstuna kommunföretag.

I Eskilstuna finns unika kulturarvmiljöer och lokaler för kultur som förstärker kulturupplevelsen. Scener och mötesplatser ska vara tillgängliga för alla.

Arbetet med evenemangsstrategin är en viktig grund för att få fler kulturarrangörer att välja Eskilstuna och för att stärka platsvarumärket.

Delmål

- Regler för bidrag och sponsring ska vara begripliga och transparenta.
- Kommunkoncernen ska skapa förutsättningar för att arrangörer ska vilja förlägga sina kulturevenemang i Eskilstuna.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
4.1 Utreda möjligheterna att stödja oorganiserad/icke föreningsdriven kultur.	2019	KFN
4.2 Tydligare koordinera kommunkoncernens samlade stöd, sponsring och subventioner till föreningslivet.	2019	KFN, KS, TSN, KFTG
4.3 Samordna och förtydliga kommunens totala stöd vid evenemang	2018	DEAB/KFN, KS, TSN
4.4 Utreda förutsättningarna för att ge amatörer möjlighet att ställa ut egen konst i lokaler som tillfälligt är tomma.	2019	KFAST
4.5 Utifrån affärsmässig samhällsnytta harmonisera regelverket för sponsring från kommunala bolag med regelverket för föreningsbidrag som kommunfullmäktige beslutat.	2017	KFTG

Målområde 5. En kultur för framtiden

Kulturutbudet behöver göras mer känt och attraktivt för invånarna för att Eskilstuna ska ta ytterligare steg mot att bli en kulturstad. Det är ett långsiktigt arbete som lyfts fram i varumärkesplattformen, *Eskilstuna evolution*.

Kulturkonsumtionen i Eskilstuna behöver öka. Det bidrar på lång sikt till tillväxt och ett starkt närings- och kulturliv. Genom kulturlivets och kommunens insatser byggs nyfikenhet och kulturellt kapital hos flickor och pojkar, kvinnor och män som bor i Eskilstuna. Det stärker individer, ökar förståelsen för andra och bidrar till att minska polarisering.

Eskilstuna är en plats som är öppen för nya idéer och tar tillvara och stöttar, entusiaster och föreningar, fångar upp kreativa entreprenörer och där det egna skapandet främjas.

Kultur är hållbart. Eskilstuna är drivande i miljöarbetet och är en förebild internationellt. Inom återvinning och återbruk är Eskilstuna ledande. Recycle design och upcycling, att skapa något nytt av något gammalt, är viktiga delar i framtidens hållbara ekonomi med potential att stimulera kreativitet och skapa arbetstillfällen.

Kultur är en viktig faktor för att nå social uthållighet. Att investera i kultur är att investera i framtiden. En socialt uthållig stad är också en attraktiv stad.

Delmål

- Eskilstunas kulturpolitik kännetecknas av helhet och hållbarhet, såväl ekologisk, ekonomisk som social.
- Investeringar i kultur sker ur ett socialt investeringsperspektiv.
- Kulturella och kreativa näringar bidrar till att skapa fler jobb och främja besöksnäringen.

Aktiviteter	Klart senast	Ansvarig
5.1 Kulturinvesteringar ska göras kompensatoriskt utifrån kunskaper om socioekonomiska förutsättnings påverkan på kulturvanor.	2021	KS
5.2 Utveckla Munktellstråket som ett besöksmål med fokus på kulturella och kreativa näringar.	2019	KFN/DEAB, SBN, KS
5.3 Fortsätta utveckla formerna för dialog med kulturaktörer.	2021	KFN, TSN
5.4 Utveckla arbetet med att skapa fler arbetstillfällen inom kulturektorn.	2021	KS, AVN, DEAB, KFN